

Nógv sett av

Íløggingargrunnurin fyri Føroyar etur av eginogn síni

Løgtingsgrannskoðararnir hava lagt álit fyri lögtingið um at góðkenna roknskapin fyri 1991 hjá íløggingargrunninum fyri Føroyar.

Hesin íløggingargrunnurin æt fyrst "Investeringsfond for Færøerne" og varð stovnaður í 1964. Hann verður eisini nevndur 60-milliónargrunnurin.

Í oktober mánaði í fjør vórðu reglurnar fyri grunnin broyttar, so hann eisini kann veita figgarstovnum lán.

Sambært roknskapinum fyri 1991 minkaði eginognin hjá íløggingargrunninum úr 560 miður í 534 mið. krónur. Hetta kom av, at 70 milliónir krónur vórðu avsettar móta skuldaratapi.

Grunnurin hevði 237 mið. krónur innistandandi í peningastovnum, og 367 mið. krónur stóðu úti í lánum. Harav stendur SEV fyri 212 mið. krónum í láni, Føroya Ídnaðargrunnur fyri 93 mið. krónum og Telefonverkið fyri 44 mið. krónum í láni.

Eingin atfinning

Løgtingsgrannskoðararnir hava einki serligt at viðmerkja til roknskapin hjá Postverki Føroya fyri árin 1989 til 1991.

Roknskapir, arbeidsongd og innanhýsis eftirlit eru kannað, og einki serligt er at finnst at.

Teir nevna, at Postverk Føroya hevur 3,6 mið. krónur í skuld av láni, ið postverki veitti P/F IdÉ-Møblum, sum eisini fekk húsaleigu góldna forúð. Haraftrat rindaði postverkið 900.000 krónur, sum Postverkið liggur í rættarsdak um við P/F Bláhamar.

Missa meira

Tað gongur illa hjá Føroya Jarðarráð at fáa pengarnar inn aftur, sum stovnurin hevur lænt landbúnaðinum.

Løgtingsgrannskoðararnir mettu fyri einum ári síðan, at einar 15 milliónir krónur av lánunum pr. 31.12.90 ikki komu inn aftur, tí fjós og bøndur ikki bóru seg. Hetta siga teir á áliti sínum til lögtingið um at góðkenna roknskapin hjá Føroya Jarðarráð fyri 1991.

31. desember 1991 átti Jarðarráðið 155 milliónir krónur útistandandi í veittum lánunum og fálunum avdráttum og rentum. Harav hava fjós fingið 82 milliónir, seyðahús 11, Mjólkarvirkið 11, og 10 milliónir krónur standa í traktorunum og maskinum.

Stovnurin hevur einki stt av á roknskapinum móti skuldaratapi. Løgtingsgrannskoðararnir meta, at sum tað gongur figjarliga hjá landbúnaðinum, økist vandin fyri munandi størri skuldaratapi.

Nakað tað sama siga teir í viðmerkingum sínum til roknskapin fyri 1991 hjá Vakstrarhúsgrunninum.

Av tí samlaða útlænta peninginum uppá 4 mið. krónur pr. 31.12.92 er eftirstoðurnar 1 mið. krónur. Meginparturin av útlánunum fór til eitt vakstrarhús, ið ikki ber seg, og væntandi missir grunnurin meginpartin av tí útlánunum.

Aftur í ár mæla lögtingsgrannskoðararnir til at avtaka grunnin, tí grundarlag er ikki fyri fleiri vakstrarhúsum.

Hjá Føroya Ídnaðargrunni stendur heldur ikki ov væl til sambært viðmerkingunum hjá lögtingsgrannskoðarunum til ársroknskapin fyri 1991. Í 1990 minkaði eginognin við 17 mið. til umleið 35 mið. krónur, og árið eftir fór eginognin niður í helvt av tí. Eftirstoðurnar eru vaksnar nógv og vóru í 1991 slakar 60 mið. krónur. Útláni hjá grunninum vóru 163,40 mið. krónur vórðu settar av móti tapi, og tað er ikki nóg mikið.

randi

EF-limaskapur:

Bara Sambandið fyri

Meirlutin í lögtinginum er ímóti EF-limaskapi og hevur tí ongan hug at taka upp samráðingar við EF um treytir fyri møguligum limaskapi

Sjálvt um tað á tingfundinum hósdagin beinanvegin var greitt, at bara sambandsflokkurin er fyri EF-limaskapi, nýtt lögtingið

hálvan triðja tíma til at viðgera uppskot sambandsflokksins um at kanna møguleikarnar fyri limaskapi.

Sambandsflokkurin heldur um nógvur fyrminur vera við at fáa limaskap. Arbeidsloysið kann minkast, og vit kunnu keypa fisk frá øðrum londum og hann verður ikki tollaður sum triðjaland-fiskur, tá vit selja EF vørur. Um Norveg gerst limur, og vit ikki, verða viðrúskifti okkara ótolandi, segði Edmund Joensen m.a., tá uppskotið varð viðgjørt í tinginum hósdagin.

Herger Nielsen helt lítið um, at sambandsflokkurin síðan 1990 hevur hálsað um og nú er fyri limaskapi. Hann ívaðist stórliga í, at limaskapur í EF hevði minkað um arbeidsloysið í øryum, tí arbeidsloysið er stórt í fleiri av EF-lond-

unum.

Ríngt fyri fiskivinnuna

Hann nevndi eisini, hvussu illa fyri fiskivinnuna er í EF, og trupuleikarnir eru so stórir, at tað er blivið til gøtubardagar í Fraklandi.

Møguleikarnar kunnu vit tókanna, helt hann, og tí var Helena Dam á Neystabø samd í.

Tey nevndu bæði, at ringar tillomsdir frá EF ikki er orsøkin til kreppuna í Føroyum. Heldur er tað føroyski politikkurin, sum hevur spelt falitt, segði Helena Dam á Neystabø.

-- Vit eru og verða altíð eitt útjáraðaki, og trupuleikunum mugu vit sjálv taka okkum, av, segði hon. Hon nevndi lógirnar, sum nú koma, og alt bendir á, at vit verða trýst inn í EF.

Marita Petersen, lögmaður, hevði heldur einki álit á, at EF kann loysa okkara trupuleikar. Tað mugu vit gera sjálv.

Handilsavtalan við EF hevur síni brek, men hon er

kortini til at liva við. Tað frægasta, vit kunnu gera, er at bota um atn sáttmála, vit hava, segði lögmaður.

Thomas Arabo var tann samgongumaðurin, sum var minst avgjördur ímóti EF-limaskapi. Handilsavtalan við EF gevur fyrminur, men tað gongur trekt í samstarvsnevndini.

EF broytist nógv nú, og ógreitt er, hvat úrslitið verður av atkvøðugreiðsluni. Noreg fer kanska uppí, EF, og Rusland hevur eisini nevnt møguleikan at biðja um limaskap.

Kanska seinni

Min sál og mitt hjarta eru ímóti limaskapi, men eg sigi ikki, at eg seinni av praktiskum orsøkum kann taka undir við limaskapi, segði Thomas Arabo.

Jógvan Sundstein hevur avgjörða stöðu ímóti limaskapi í EF, men vit eiga at fylgja við og útvega okkum allar neyðugar upplýsingar, segði hann.

Orðaskiftið gekk hart

millum sambandsmennin, sum vóru fyri, og so hini øll ímóti.

Kunnu ikki sjálv

Nevnt varð, at ikki ber til at tosa um sjálvstøðugan føroyskan limaskap, so leingi Føroyar eru í ríkisfelagskapi. Skulu vit í EF má tað vera saman við Danmark, ella mugu vit hava loysing fyrst.

Henrik Old og Sverre Midjord nevndu, hvussu illa fyri Grønland kom fyri av at vera limur í EF, tí EFskipini komu so tætt inn at landi at fiska. Grønland valdi at fara út aftur og fekk nógv meira t.d. í russiskum sjógv við at standa utanfyri.

Fleiri tingmenn vóru inni á, hvussu alt í Føroyum verður lagt eftir og stýrt av EF. Skjótt noyðast vit eisini at laga okkara skúlskap eftir EF, so tey ungu fáa góða byrjan, áðrenn tey flyta til EF, helt ein.

Málið varð beint í marknaðarnevndina.

randi

Terje Davidsen, Finnogi Arge og Jógvan I. Olsen og hinir sambandsmenninir í lögtinginum hava tikið stöðu fyri limaskapi í EF (Mynd: Kaimar)

Tíðindi...? – So er tað her!